

Tilburg University

Nobele frequenties

Wolswinkel, Johan

Published in:
Mediaforum

Publication date:
2020

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Wolswinkel, J. (2020). Nobele frequenties. *Mediaforum*, 2020(6), 193.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Op 10 december is de Nobelprijs voor de Economie¹ uitgereikt aan Roger Wilson en Paul Milgrom voor hun bijdrage aan de veilingtheorie en de ontwikkeling van nieuwe veilingmodellen. Juist de verbinding die deze wetenschappers hebben gelegd tussen theorie en praktijk wordt door het Nobelprijsc comité geroemd. Voor deze verbinding blijkt de veiling van frequenties essentieel te zijn geweest.

De waarde die frequenties vertegenwoordigen, wordt niet alleen bepaald door de specifieke plannen die marktpartijen hiermee hebben (*private values*), maar ook door de algemene kenmerken van die frequenties (*common values*). Daarnaast geldt juist voor frequenties dat de waarde die een marktpartij hieraan toekent, mede afhangt van de vraag of hij ook andere frequenties kan verwerven (met een andere golflengte of in een ander gebied). Om die reden zou een 'perfecte' veiling² marktpartijen in staat moeten stellen om die onderlinge afhankelijkheden tussen frequenties te verdisconteren in hun biedingen. Wanneer die mogelijkheid ontbreekt, zullen deelnemers namelijk lagere biedingen uitbrengen of zelfs geheel afzien van deelname aan de veiling.³

Vanaf de jaren negentig van de vorige eeuw is de veiling van frequenties realiteit geworden. Met name de Verenigde Staten worden wel als de bakermat voor de veiling van frequenties beschouwd, nadat hier eerst decennialang frequenties waren verdeeld op basis van een vergelijkende toets (*beauty contest*) en vervolgens – in de jaren tachtig – korte tijd op basis van een loting. Wilson en Milgrom hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van twee belangrijke veilingmodellen (SMRA en CCA)⁴ die niet alleen in de Verenigde Staten, maar ook daarbuiten veelvuldig zijn toegepast.

Ook aan Nederland zijn hun inzichten niet voorbijgegaan. De eerste veiling van frequenties vond plaats in 1998,⁵ gevolgd door 'grote' veilingen als de 3G-veiling (UMTS) in 2000, de 4G-veiling in 2012 en de 5G-veiling in 2020. In de 3G-veiling hanteerde de overheid het model van de SMRA-veiling ('simultane meerronden veiling'), waarbij elke veilingdeelnemer in iedere ronde op één kavel een bod uitbracht en na elke veilingronde een voorlopige winnaar werd aangewezen.⁶ Het veiling-

model leidde tot kritiek omdat die te weinig ruimte zou bieden voor toetreding van nieuwkomers.⁷ In de 4G-veiling van 2012 koos de overheid vervolgens voor een ander model, dat van de CCA-veiling,⁸ waarbij veilingdeelnemers ook in staat werden gesteld om te bieden op combinaties van frequenties. In de recente 5G-veiling keerde de overheid terug naar een veilingmodel waarbij in de eerste fase van de veiling geen biedingen op combinaties mogelijk waren, het zogeheten 'SMRA-clock-hybride' model.⁹

Bovenstaande ontwikkeling waarbij steeds weer een ander veilingmodel wordt gekozen, roept de vraag op of de perfecte veiling voor frequenties eigenlijk wel bestaat. Het juryrapport van het Nobelprijsc comité is daarover helder: er bestaat geen 'silver bullet' in veilingontwerp. Waar het ideale veilingmodel afhangt van de specifieke marktomstandigheden, is zelfs de keuze voor het juiste veilingmodel binnen de gegeven omstandigheden geen garantie voor een optimale uitkomst. Niettemin kleven die nadelen ook (en misschien wel in sterkere mate) aan alternatieve verdelingsprocedures, zoals de loting en de vergelijkende toets: "At best, those primitive allocation mechanisms transfer public wealth to private hands without other distortions than losses of public revenue. At worst, inefficient secondhand markets or political distortions prevent the objects from being matched with the owner who can make the best use of them."¹⁰

Tegen die achtergrond moet ook het recente advies 'Naar een toekomstbestendig beleid voor commerciële radio' van het Adviescollege verdeling frequentieruimte commerciële radio¹¹ worden gelezen. In dit advies wordt onvoorwaardelijk gekozen voor de veiling als verdelingsprocedure voor frequenties voor commerciële radio-omroep vanaf 2022. Als dit advies wordt overgenomen, zullen de inzichten van Wilson en Milgrom niet beperkt blijven tot het terrein van mobiele communicatie (met afhankelijkheden tussen de verschillende frequentiebanden), maar zich ook uitstrekken tot omroep (met allerlei regionale afhankelijkheden bij niet-landelijke omroep). Als de veiling inderdaad nog even meegaat in het frequentielandschap, liggen nieuwe Nobelprijswaardige inzichten in het verschiet.

* Prof. mr. dr. C.J. Wolswinkel is hoogleraar Bestuursrecht, Markt & Data aan Tilburg University en redacteur van dit blad.

1 Eigenlijk: de *Sveriges Riksbank Prize in Economic Sciences in Memory of Alfred Nobel*.

2 Zie het populariserende juryrapport 'The quest for the perfect auction'.

3 Zie uitvoeriger het populariserende juryrapport, p. 4-6, en het wetenschappelijke juryrapport, p. 18-23, raadpleegbaar via <https://www.nobelprize.org/prizes/economic-sciences/2020/press-release/>.

4 *Simultaneous Multi Round Auction (SMRA)* en *Combinatorial Clock Auction (CCA)*.

5 Aangeduid als de DCS 1800-veiling.

6 Regeling veiling gebruiksrecht radio-frequenties voor IMT-2000, *Stcrt.* 2000, 71.

7 M.C.W. Janssen, A.P. Ros & N. van der Windt, *De draad kwijt? Onderzoek naar de gang van zaken rond de Nederlandse UMTS-veiling*, Den Haag: Tweede Kamer der Staten-Generaal 2001, p. 136-144, met een specifieke kabinetsreactie hierop in *Kamerstukken II 2001/02*, 24095, nr. 86, p. 10-11.

8 Regeling aanvraag- en veilingprocedure vergunningen 800, 900 en 1800 MHz, *Stcrt.* 2012, 392.

9 Regeling aanvraag- en veilingprocedure vergunningen 700, 1400 en 2100 MHz, *Stcrt.* 2020, 13725. Voor de fijnproevers: zie uitgebreider *Kamerstukken II 2018/19*, 24095, nr. 491.

10 Zie het wetenschappelijke juryrapport, p. 26.

11 Bijlage bij *Kamerstukken II 2020/21*, 24095, 516.